

okolnostmi gotovo sprejemljivo stališče. Nisem poseben „paragrafenfresser“ a vendar poudarjam še enkrat: pod danimi okolnostmi.

Ne misli, da soglašam z razmerami v današnjih učilnicah. Izpremeniti se bo moralo marsikaj, a idealne šole, kakor si jo najbrže predstavljate, še dolgo, dolgo ne bo, kakor bodo tudi jetnišnice ostale še mnogo časa to, kar — so. A midva ne bova temu kriva.

Silvester.

K temu vprašanju smo prejeli z druge strani ta-le članek:

Učitelj ljudske šole mora upoštevati razne okolnosti, ki so učiteljem po vadnicah, osobito pa srednjih šolah in institutih nepotrebne in večkrat tudi nepoznane. Ustroj le-teh je pač tak, da jih moremo smatrati kot organsko celoto zase, dočim vidimo in čutimo, da je ljudska šola organski del naroda, ki mu je namenjena. Naša mladina ostane v stiku z domom tudi v šolski dobi, z onim domom, ki ji je vse na svetu. Otroški dom z vsem svojim veseljem in vso svojo srečo kakor z vsemi svojimi križi in težavami ima mladina tudi za njenega šolanja v njeni oblasti. Neodvljiva je sila njegova na učenca, in učitelji po pravici prepuščamo domu odgovornost za vsakojake učne, oziroma vzgojne neuspehe.

Čigava je ljudska šola? To vprašanje še ni rešeno. Govoril bi vsak rad vmes — sicer dobro znamenje — a ker velja ona tudi denar, se je vsak brani, odnosno bi se je rad odkrižal. Tako jo vidimo v raznih rokah — v enih bolj, v drugih manj. To zelo občuti najbolj učiteljsvo, ki si mora samo ustvarjati pozicijo. (Velikanski pomen organizacije.)

Duhu institucije te šole odgovarja najbolj nazor, da je ta last doma, oziroma naroda. Da ne bo nejasnosti, konstatujem takoj, da naš narod ne more in ne sme biti predan enemu stanu. Zahteve po reformi ljudske šole v narodovem smislu je nekaj naravnega in povsem opravičenega. Šola se mora naslanjati na narod, iz njega črpati sile.

Toliko o bistvu ljudske šole. Šola, odnosno razred pomeni obvezno združitev množice otrok v skupino. Čital sem nekoč, da družba poboljšuje ljudi. Temu ne pritrljam brezpogojno. Tudi nasprotno je res. Mladina rada posnema odrasle okolice. Najraje bi preskočila dobo razvitka v odraslega mladeniča, v polnopravno devico.

Povsod gre za to, da se neizkušena družba, ki ji je namen delo, ravna po eni osebi, v našem slučaju po učitelju. Učenje stavi na učitelja in učenca skupne zahteve. Od onega, kažečega mladini pot, pedagoški takt, od učenca spoznanje in uvidenje. Prav bi bilo, ako bi si oboje sil ohranjalo v ravnotežju. Ker pa je znano, da je ona na strani otrok jako neenakomerno razdeljena, mora učiteljska osebnost tembolj stopiti v ospredje. Kjer ta ni izrazita, zmaguje učitelj ob dobri metodi le z naporom; zmagovati bi pa moral z duhom. Obžalovanja vreden vsak tovariš, ki se danna dan bori z disciplino. Prestopati šolski prag vedno nejevoljen, razjarjen, užaljen, to je boj, ki najbolj razjeda naše moči, ker pije na mozgu in krvi.

Šolski red določa neko formalnost, ki je pač potrebna spričo razmerja šole z otroki, učiteljem in delom. Uveljavljamo ga dosledno z neenako srečo. Zaraditega skrbi, da spraviš svojo notranjost z dušo učenčevu v sklad; ta proces nas naredi sčasoma duševno sorodne. Ako si preinjen idealov, goriš za vse lepo, sveto in vzvišeno, odpri srce. Spoznavajo, umevajo naj te otroci, ki jim nisi in nečeš biti drugo kot naklonjen prijatelj. Kaj je zagrešenega, če učenca po priliki zatrdimo, da nam je zoprno vsakršno kaznovanje, ki nam greni delo — in življenje, njim in roditeljem pa dela sramoto? Učitelj in učenci se shajajo danna dan, teden za tednom, vrste se mesece in leta, ko smo združeni, drug na drugega navezani. Kot taki gojimo medsebojne želje; priznajmo in odkrijmo si jih, da bo pot uglašena za naše delo.

Ustavimo odnose, ki naj odslovijo zlovoljnost iz šolskih prostorov. V 90 odstotkih vseh slučajev je na učitelju, če jih hoče ustvariti. Z njimi si dalje zagotovimo, da bo šolski čas zapuščal v mladini prijetne spomine, ki bo temelj, da na njem vzrase medsebojno spoštovanje in prijateljstvo. Ne omalovražujmo razmerja med šolo in domom, odnosno z ljudstvom! Mladina odrasča in je določena, da sama

kdaj zastavlja svojo besedo, v javnih zadevah. Nekdaj je bila tudi meni disciplina nad vse. Minila so leta, in danes se mi zdi, da sem takrat korenito zamenjal svojo vlogo z ono korporala na vojaškem vežbališču. Živci so trpeli, zdi se mi tudi temeljiti pouk, prijetnih spominov pa ni ne tu ne tam. Odkrito povedano, zaželel bi si ono dobo nazaj, da bi popravil, kar je bilo zagrešenega.

Stojim na stališču: mladino je pridobiti, ona mora biti naša. Ima svoje pravo do življenja in do nas, ne kratimo ga ji. Ne bodimo absolutisti in nudimo ji svobodo, v kateri se naj vsak uči stati na lastnih nogah kot posameznik in kot član družbe. Tako pridemo tudi mi na svoj račun. Rajši sem učenčev upnik kot sodnik, kaj še dolžnik.

Še eno. Pogosto kaže učenca opominjati namesto kaznovati. Izkušnja me je učila, da opomin izda, izvršen med štirimi očmi, neprijetno več, kot pred zbranim razredom. Učinkuje vse bolj kot kazen in ima odlično pedagoško vrednost. Opominjam pa, ker mi ni na razpolago boljši prostor, vsedkar pred durmi razreda, in sicer zjutraj takoj po začetku pouka. Priznam končno, da se tuintam vendar nahajajo malopridneži, pokvarjenci. Ti se pač kaznujejo z zaporom. Vendar nastane vprašanje, če učitelj s to kaznijo ne zadene bolj sebe kot grešnika. Navada je tudi ta, da se starši vnesejo rajši nad učiteljem nego nad svojim izprijencem. V tem slučaju bi bile poboljševalnice na mestu. „Ko bi jih imeli!“ dostavljaš. Da, ko bi jih imeli. Država mnogo dolguje človeški družbi, posebno učitelju. Pokvarjence je odstraniti iz šole. V tem oziru bi morali že v interesu onih, ki jim je do učenja in dobre vzgoje, rigorozno postopati. Statistika naj bi prisilila državo, da se prepriča o potrebi poboljševalnic. Dokler bo ljudska šola sama prenašala ono zlo, ki je v največjo škodo dobremu pouku in dobri vzgoji, dotlej bodimo uverjeni, da bo ustanovitev poboljševalnic ostala lepo pobozna želja vseh — pravih — prijateljev ljudstva, predvsem nas učiteljev. Snujejo društva v varstvo otrok. Dobro znamenje. Uprava bo morala nastaviti posebne vzgojne komisije in jih plačati. Brez poboljševalnic pa pojde tudi potem težko.

Izkušnja nas je učila, da je šolski red z vsemi mogočimi paragrafi mrtva črka in da le obojestranska dobra volja in vzajemnost — rodi zaželjene trajne uspehe.

Ljubezen do naroda rodi naklonjenost do mladine, pogled v bodočnost pa opravičuje moje nazore o šolski disciplini. F. E.

Zveza slov. štajerskih učiteljev in učiteljic.

Nadalje so izvolila nove upravne odbornike okrajna društva in jih naznala vodstvu:

X. Laško učiteljsko društvo: 15. Cimperšek Štefanija — Trbovlje; 16. Fran Lebar — Hrastnik; 17. Roš Miloš — Hrastnik.

XI. Svetolensko učiteljsko društvo: 18. Krajne Fran — Sv. Barbara.

XII. Slovensko bistriško učiteljsko društvo: 19. Krotky B. — Studenice.

Popravek. Ormoško učiteljsko društvo je tudi izvolilo: 13. Porekar Anton — Hum pri Ormožu. Po pomoti je ime tega delegata zadnjič izostalo.

Na jubilejskem koncertu svira tovariš Fran Serajnik iz Središča: Antonin Rubinstein. Koncert za gosli s spremljevanjem klavirja, 1. Andante. 2. Moderato assai. Spremlja ga tovarišica Schreinerjeva.

Tovarišica Antonija Drobničeva poje: Jos. Prochazka: „Tak si lepa...“ Besede Sim. Jenkove. Sopran-solo s spremljevanjem klavirja. Spremlja g. Vrečer.

Pevci in pevke! Še je čas — pišite urno po note. Več nas bo, večji bo uspeh.

Pevske vaje se vrše v Zidanem mostu in najbrž v Mariboru ali v Poličanah, po potrebi tudi v Šoštanjju.

Preskrbljeni so v Celju ugodni prostori v „Narodnem domu“, kjer se bo zborovalo in kjer se vrši koncert. Po koncertu ples. Najeta je že dobra godba.

Pripravite se že sedaj, da se vsi snidemo na velikonočni ponedeljek v Celju. Ta

dan je dan slovenskega štajerskega učiteljsva! Doma ostanejo samo bolniki in pa stanovski brezbrizneži.

Razen od enega okrajnega društva je vodstvo od vseh dobilo simpatična poročila, Povsod veliko zanimanje in navdušenje. Tako je prav. Zakaj bi slovensko štajersko učiteljsvo ne nastopilo pred svetom? — Saj lahko, ker je zmorno. Tistih par kronic za vožnjo v Celje pa tudi ne bo nikogar ugonobilo. Svoji med svoje! Ravnajmo se po geslu našega osivelega vladarja: Viribus unitis — Z združenimi močmi!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Krožek Št. Vid pri Ljubljani je imel svoj sestanek pri „Slepem Janezu“ 12. t. m. Zaradi neugodnega vremena ni bil tako številno obiskan, vendar pa ravno tako presrčen, kot so bili dosedanja. Prihodnji krožek bo 9. aprila zaradi negotovega vremena še pri „Slepem Janezu“, a majev sestanek bo pa 14. maja na Šmarjni gori.

Posavski učiteljski krožek se je sestel dne 18. marca na Vidmu v gostilnici „Kunej“. Ondotni nadučitelj tov. J. Knapič je pozdravil s kratkimi, presrčnimi besedami navzoče kolegije in kolege. Ker je bil starosta tov. dr. Romih zadržan priti o pravem času, se je izvolil namestnikom tov. Rupnik, nadučitelj iz Leskova. Tov. K. Humek je opozoril navzoče učiteljsvo, naj razširja svoje liste („Popotnik“, „Učit. Tov.“, „Zvonček“, zlasti pa „Dom. ognjišče“) med ljudstvom. Razvila se je v tej zadevi jaki živahna debata. Na predlog tov. Jamška se prepusti izbor pesmi za nameravani koncert pevovodji g. Oevirku, katerega je predstavil tov. Humek navzočemu učiteljsvu. Prihodnji krožek bo 25. aprila ob 7. uri zvečer v Krškem pri Schenerju.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je zborovalo dne 5. marca 1908 v Ljutomeru. Po predsednikovem pozdravu se prečitajo dopisi, izmed katerih naj omenim dopis „Zveza štaj. učiteljev in učiteljic“ zaradi koncerta na velikonočni ponedeljek. Predsednik pozivlja zbrane, naj se v kolikor mogoče častnem številu udeležijo zborovanja v Celju. Nato sledi poročilo rav. Robiča o delovanju v okr. šolskem svetu v dobi od 11. aprila 1907. do 27. decembra 1907. Predsednik se zahvali za temeljito poročilo.

Med zborovanjem nas razveseli tovariš Mavrič z novico o sijajni zmagi tovariša Engelberta Gangla, nakar mu učiteljski zbor brzojavno čestita.

Jako zanimivo je bilo predavanje tovariša Mavriča o Savinskih planinah. Tovariš nam je podal tako krasno sliko o lepoti našega planinskega sveta, da je marsikdo sklenil ob priliki kreniti v naše Alpe in si ogledati naravne čudeže gorskega sveta.

Ker je tudi v našem okraju precej tovarišev in tovarišic, ki brez pravega vzroka izostajajo od zborovanj, se sprejme tov. Tomažiča predlog, da plačajo dotični vsakokrat 40 vinarjev kazni.

Pihodnje zborovanje združeno z majniškim izletom se priredi v Volčjo vas.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 2. aprila t. l. ob pol 11. uri v okoliški šoli. Vzpored. 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanja, ki so izostala pri zadnjem zborovanju. 4. Slučajnosti in nasveti. — Pevci in pevke pa naj gotovo pridejo že ob 10. uri k vaji, da bo mogoče začeti enkrat s petjem. Ker se bo razgovarjalo pri tem zborovanju o jubilejski slavnosti, bo udeležba sigurno polnoštevilna. Žiher, t. č. predsednik.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 12. marca na Gomilskem. Predsednik tov. Vrblj pozdravi navzoče ter izreče upanje, da se bodo gotovo vsi tovariši in tovarišice strinjali z njegovim korakom proti g. Sadniku o priliki zadnjih volitev v celjski okr. zastop. Nato je predlagal tov. Farčnik sledečo, z navdušenjem sprejeto resolucijo: Z ozirom na dejstvo, da je naš predsednik tov. R. Vrblj v očigled volitev v celjski okrajni zastop storil napram g. Sadniku prav energične korake, mu izreka naše društvo popolno odobritev in obče zaupanje.

Društvo je brzojavno pozdravilo skladatelj A. Foersterja ob njegovi sedemdesetletnici ter tov. Gangla ob izvolitvi deželnim poslancem. Tudi je vložilo prošnjo na „Južnost. hranilnico“ zaradi skioptikona.

Izmed mnogih dopisov omenjamo dopis „Zveze“ o konstituciji odbora in izvenšolskega odseka, dopis „Zveze“ zaradi koncerta, dopis tovariša Pospka zaradi socialnega odseka, dopis „Učit. konvikta“ zaradi jubilejskega daru.

V upravni odbor „Zveze“ se izvoli tov. Vrblj.

Razgovor o učit. krožku se preloži na prihodnje zborovanje, ki bo obenem občni zbor in se bo vršil začetkom majnika skupno s čebelskim društvom.

Po zborovanju je predaval tovariš Jakše⁸ pomočjo skioptikona o Gorenjski.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 2. aprila t. l. ob 10. uri v šoli Leitersberg.

K obilni udeležbi vabi v imenu odbora Požegar, t. č. preds.

Dravinski krožek „Slovenjebistriškega učiteljskega društva“ priredi 5. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v gorenjih prostorih gostilnice Koropčeve v Studenicih svoj prvi sestanek s tem-le vzpredom: 1. Predavanje profesorja gosp. dr. Pivka. 2. Kje in kdaj bi kazalo prirediti prvi roditeljski sestanek v našem okrožju.

K obilni udeležbi vabi socialni odsek „Slovenjebistr. učit. društva“.

Ormoško učiteljsko društvo ne zboruje 2. aprila, kakor je bilo objavljeno, ampak 5. aprila t. l.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 5. aprila ob pol 10. uri v šolskem poslopju v Zidanem mostu.

Vzpored:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Ustreza li Močnikova računica za elementarni razred sedanjim metodiškim zahtevam? Predava tov. Lebar.
4. Poročilo tov. Jurka o Peskovi brošuri: „Na delo med ljudstvo!“
5. Predavanje tov. Jurka: „Zakaj se slovensko učiteljsvo prezira in zapostavlja?“
6. Predlogi in nasveti.

Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo ob navzočnosti 14 udov dne 19. t. m. v Slovenjgradcu.

1. Predsednik tov. Vrečko omeni v svojem pozdravnem nagovoru, da vlada v našem društvu vse pre malo življenja. Zato želi, naj bi bil posej družstvenih zborovanj v bodočnosti boljši, da ne bo naše društvo samo životarilo, ampak živelo. Več stanovske zavedenosti, več gorečnosti in vname nam je treba!

Navadno se nas snide k društvenim zborovanjem jedva nekaj več nad polovico, toliko, da smo sklepni, kar seveda ni posebno častno. Vsa imej vnaprej pred očmi: „Če ne pridem, zborovanje ni sklepno brez mene.“ Pa tudi več točnosti glede na določeni čas! Kdor prej pride, naj počaka drage volje nekoliko na druge!

Da bo več živahnosti v društvu, želi tov. predsednik, naj bi vsak ud, ki se smatra zmožnega, zglasil za eventualno predavanje in si izbral nalogo, ki mu najbolj prija. A tudi beleške iz šolske prakse, poročila o izšlih knjigah i. dr., naj bi tvorila predmet društvenih zborovanj.

Vsak naj se nekoliko žrtvuje društvu, zakaj predsednik in če je še tako delaven, ne zmore vsega sam, kar niti treba ni. Baš zato smo združeni v društvu, da skupno delujemo po svojih močeh in zmožnostih.

Pri zborovanjih vladaj tudi vzornejša disciplina, ki smo je do sedaj čisto pogrešali, zakaj posebno nam velja: „Wer andere erziehen will, muß selbst erzogen worden sein!“

2. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja. Tov. Vrečko opozarja posebno na ono točko v zapisniku glede poseta društvenih zborovanj. Kdor izostane neopravičen od zborovanja in si s tem prihrani stroške, vplača 1 K v blagajnico. Zato se mora vsakdo opravičiti pravočasno pri predsedništvu.

3. Izmed došlih dopisov jih je največ od „Zveze slov. štaj. učiteljskih društev“, kar je dokaz, da je ta v delavnih rokah. V smislu okrožnice II. se izvoli tov. Vrečko upravnim odbornikom „Zveze“.

Tov. predsednik opozarja posebno na jubilejski koncert v Celju in čita dotične članke iz „Učit. Tov.“ Omeni, da je sveta dolžnost vsakogar osobito še pevca, sodelovati, da bo uspeh koncerta sijajen in za nas časten.

4. G. nadzornik razdeli došle pole v svrhu izpolnitve za šematizem, ki ga izda štajerski „Lehrerbund“.

5. Za tekoče leto se določi članarina na 3 K.

6. Nato poroča tov. Vrečko o shodu zastopnikov učiteljsva v okrajnih šolskih svetih, vršecem se dne 2. svečna t. l. v Celju.

Prav zanimivo je bilo tudi njegovo predavanje o monizmu, dualizmu in teleologiji, kjer nas seznanja s teorijo monista, učenjaka Haekla.

7. Tov. Mohorko stavi predlog, naj bi tudi „Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ izdala svojim podrejenim društvom sličen poziv, kakor ga je „Verband“ in ki se glasi: „Die Leitung des deutsch-österreichischen Lehrerbundes wird sofort nach Zusammentritt des Reichsrates den Antrag auf Betreibung unserer Gehaltsbestrebungen einbringen. Bei der Behandlung dieser Frage wird es auf die Stimme jedes einzelnen Vertreters im Volkshause ankommen. Deshalb werden alle Vereinsleitungen dringend ersucht mit dem Abgeordneten ihres Bezirkes sofort in Fühlung zu treten und ihn zu einer für unsere Sache günstige Stimmung zu gewinnen.“

Naše društvo je poslalo enako spomenico državnemu poslancu g. Vinko Jezovniku v Velenju.